

Direktiv om strålskydd

Miljödepartementet

2012-02-14

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 593

Förslag till Rådets direktiv om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning

Sammanfattning

Den 29 september 2011 lade kommissionen fram ett förslag till direktiv som syftar till att ge grundläggande krav för strålskydd av allmänheten, patienter och arbetstagare mot faror av joniserande strålning. Förslaget innebär att direktiv 96/29/Euratom om grundläggande säkerhetsnormer revideras och ett antal andra strålskyddsdirektiv slås samman så att alla strålskyddsfrågor samlas under ett direktiv.

Förslaget omfattar verksamheter med strålkällor, och situationer där individer utsätts för joniserande strålning i sådan omfattning som inte kan bortses ifrån ur ett strålskyddsperspektiv. Direktivet gäller inte för radionuklider som naturligt finns i människokroppen, kosmisk strålning vid marknivå och exponering ovanför marknivå för radionuklider som finns i den ostörda jordskorpan.

Direktivförslaget innehåller allmänna bestämmelser om strålskyddsprinciper såsom berättigande, optimering och dosgränser. Vidare innehåller förslaget krav på utbildning och information om strålskydd samt tillsynskontroll av verksamheter. Specifik reglering i förslaget till direktiv omfattar skydd av arbetstagare, patienter, allmänhet och miljö. Förslaget till direktiv är i huvudsak en samling av nu gällande direktiv. På grund av detta uppfyller den nationella lagstiftningen redan nu de viktigaste kraven som ställs i förslaget.

Regeringen välkomnar kommissionens förslag och den ökade harmonisering som förslaget innebär med internationella grundläggande säkerhetsnormer för strålskydd samt stödjer omarbetning av de fem direktiven till ett enda

direktiv. Emellertid förutser regeringen fortsatta diskussioner om radonnivåer och mätningar på arbetsplatser och i hemmet, reglering av byggnadsmaterial samt den rättsliga grunden för skyddet av miljön.

2011/12:FPM111

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Exponering för joniserande strålning kan leda till skador på människors hälsa. Därför krävs särskilda strålskyddsåtgärder. De tre huvudprinciperna för strålskydd är: berättigande, optimering och dosgränser för joniserande strålning. De är hörnstenarna i det skyddssystem som inrättades av den Internationella strålskyddskommissionen (ICRP) för flera årtionden sedan. Euratomfördraget erkänner nödvändigheten att skydda människors hälsa och innehåller specifika bestämmelser om hälsoskydd i kapitel III. Sekundärlagstiftningen under Euratomfördraget har följt ICRP:s rekommendationer genom direktiv 96/29/Euratom om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av allmänhetens och arbetstagares hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning (BSS-direktivet). År 2007 gav ICRP ut nya grundläggande rekommendationer för strålskydd som var ett av huvudskälen till översynen av BSS-direktivet. Kommissionen har framför följande ytterligare skäl till revideringen av lagstiftningen:

- Otillräckligt skydd för arbetstagare i specifika yrkesgrupper.
- Hälsoskyddet för patienter och allmänheten följer inte den senaste tekniska utvecklingen.
- Otillräckligt hälsoskydd för allmänheten mot naturliga strålkällor.
- Riskerna för icke-mänskliga arter för bestrålning av joniserande strålning, eller för miljön som helhet nämns inte.
- Befintliga bestämmelser är utspridda på flera direktiv och rekommendationer som tillkommit vid olika tillfällen under 1990- och 2000-talet.

Mot bakgrund av detta har kommissionen genomfört en omfattande granskning av gemenskapens strålskyddslagstiftning, och bett expertgruppen enligt artikel 31 att tillhandahålla vägledning i granskningen. Expertgruppen avgav i februari 2010 ett yttrande om möjligheten att revidera befintlig lagstiftning. Kommissionen antog ett förslag till direktiv den 29 september 2011.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget innehåller bestämmelserna från direktiv 96/29/Euratom samt ett antal andra direktiv och en Kommissionsrekommendation inom strålskydds-

området och samlar därigenom alla strålskyddsfrågor under ett direktiv. De inarbetade direktiven och Kommissionsrekommendationen är:

2011/12:FPM111

- Rådets direktiv 97/43/Euratom om skydd för personers hälsa mot faror vid joniserande strålning i samband med medicinsk bestrålning.
- Rådets direktiv 90/641/Euratom om praktiskt strålskydd för externa arbetstagare som löper risk att utsättas för joniserande strålning i sin verksamhet inom kontrollerade områden.
- Rådets direktiv 2003/122/Euratom om kontroll av slutna radioaktiva strålkällor med hög aktivitet och herrelösa strålkällor.
- Rådets direktiv 89/618/Euratom om information till allmänheten om hälsoskyddsåtgärder och förhållningsregler i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning.
- Kommissionens rekommendation 90/143/Euratom om skydd av allmänheten mot exponering av radon inomhus.

Direktivförslaget syftar till att ge grundläggande krav för strålskydd i alla situationer där allmänheten, patienter och arbetstagare utsätts för joniserande strålning. Det innebär reglering av verksamheter där joniserande strålning planerat används eller uppkommer genom de aktiviteter som verksamheten utgör eller som kvarstående effekter efter en olycka eller befintlig strålnings-situation i omgivningen. Dessutom ställs krav på hantering av nödsituationer där åtgärder för att skydda allmänhet och arbetstagare behövs.

Direktivförslaget gäller för följande verksamheter:

- Produktion, bearbetning, hantering, användning, förvaring, innehav, transport, import till och export från gemenskapen samt deponering av radioaktiva material.
- Drift av elektrisk utrustning som avger joniserande strålning.
- Drift av flygtrafik och rymdtrafik.
- Radonexponering på arbetsplatser.
- Arbetsuppgifter inom industrier som bearbetar material med naturligt förekommande radionuklider, eller aktiviteter relaterade till sådan behandling.
- Hanteringen av befintliga strålnings-situationer, i synnerhet radonexponering av allmänheten inomhus, extern exponering från byggnadsmaterial och fall av varaktig strålning som beror på följdverkningarna av en radiologisk nödsituation eller en tidigare verksamhet.

- Hantering av bestrålning i nödsituationer i den utsträckning de anses motivera en insats för att skydda allmänhetens eller arbetstagares hälsa eller skydda miljön, och såväl potentiell strålning som beredskap och planering omfattas av planerade strålningsituationer.
- Alla andra verksamheter som anges av medlemsstaten.

Direktivförslaget gäller inte för radionuklider som naturligt finns i människokroppen, kosmisk strålning vid marknivå och exponering ovanför marknivå för radionuklider som finns i den ostörda jordskorpan.

Direktivförslaget innehåller allmänna bestämmelser om strålskyddsprinciper, krav på utbildning och information om strålskydd samt berättigande och tillsynskontroll av verksamheter. Specifik reglering i förslaget till direktiv omfattar skydd av arbetstagare, patienter, allmänheten och miljö.

Allmänna bestämmelser

Strålskyddsprinciper

Kapitel III i direktivförslaget ställer krav på att upprätta strålskyddssystem på principerna för berättigande, optimering och dosgränser.

Ett införande av en verksamhet eller en åtgärd för att minska en exponeringssituation ska visas vara berättigad, d.v.s. medföra en nytta som överstiger den skada som kan förväntas. Därefter ska strålskyddsinsatser optimeras, dvs. anpassas till besparad stråldos med beaktande av ekonomiska och samhälleliga konsekvenser. Den tredje principen innebär att dosgränser ska gälla både för arbetstagare och för allmänheten.

Krav på utbildning och information om strålskydd

I Kapitel IV har krav på utbildning och fortbildning som föreskrivs i de olika direktiven samlats och omfattar bland annat villkor för erkännande av strålskyddsexperter och sjukhusfysiker.

Berättigande, optimering, dosgränser och tillsynskontroll av verksamheter

Enligt kapitel V ska alla planerade verksamheter som använder utrustning som avger joniserande strålning eller radioaktiva ämnen ha bedömts vara berättigade. Berättigandet innebär att en bedömning görs att verksamheten medför större nytta än skada och att alternativen att inte använda sådan utrustning som avger joniserande strålning eller användning av radioaktiva ämnen är sämre eller saknas. Optimeringen innebär sedan att alla rimliga skyddsåtgärder vidtas med hänsyn tagen till ekonomiska och samhälleliga faktorer så att bestrålningen av arbetstagare eller allmänhet blir så låga som rimligt möjligt. Slutligt finns dosgränser som är ett övre tak som inte får

överskridas även om berättigande och optimering genomförts. Detta för att undvika att en enskild får ta en orimlig börda trots att en samhällsnytta finns. I de flesta fall ska stråldoserna efter optimering ligga långt under dosgränserna.

De verksamheter som bedömts vara berättigade regleras därefter med tillstånd, registrering eller ges undantag från tillstånds-/registreringsplikt. Undantag ges när tillstånd eller registrering endast kan bidra med administration utan att öka säkerheten eller säkerhetsvinsten bedöms som oproportionerligt liten i förhållande till den administrativa eller reglerande kostnaden.

Nytt i direktivförslaget är att verksamheter som hanterar naturligt radioaktivt material får samma typ av regelverk som för planerad verksamhet samt att det nu införs krav på verksamheter där människor bestrålas i icke-medicinskt syfte, exempelvis säkerhetskontroller.

Enligt en gradvis ansats (*"graded approach"*) som genomgående framhålls i direktivförslaget ska tillsyn, tillsynsprövning och andra krav anpassas i förhållande till riskerna med den verksamhet som regleras. Därför förtydligas det i kapitel V för vilka verksamheter man kan överväga att tillämpa registrering i stället för tillståndsplikt liksom att undantag från detta ges när verksamhetens risker är mycket små och i onödan inte bör tynga samhällets administration. Därigenom kan resurserna för tillsynen koncentreras till verksamheter som innebär större risker.

Kapitel X ställer krav på medlemsstaterna att utse ansvarig(a) behörig(a) myndighet(er) för uppgifter som åläggs enligt direktivet.

För företagshälsovård, dosimetritjänster, strålskyddsexperter och sjukhusfysiker åläggs medlemsstaterna att inrätta system för godkännande med kompetenskriterier. Här betonas även medlemsstaternas ansvar för en adekvat kontroll av slutna strålkällor med hög aktivitet liksom att beredskap finns för omhändertagande av strålkällor på drift, så kallade herrelösa strålkällor. Medlemsstaterna ansvarar för att ha system för en fungerande beredskap och hantera olyckor om dessa sker. Direktivet förstärker kraven på internationellt samarbete inom beredskapsområdet samt för samarbete med andra medlemsstaterna i det fall en sluten strålkälla kommer på drift. För befintliga strålningsituationer, t.ex. kvarstående kontamination från gammal verksamhet eller olyckor, kvarstår och skärps kraven på medlemsstaterna att undersöka och vidta åtgärder om behov från strålskyddssynpunkt föreligger. Nytt är bland annat att berättigande av åtgärder och optimering ska tillämpas. Kapitlet innehåller också krav på medlemsstaterna att upprätta långsiktiga planer för att hantera risker från radon.

Vikten av kunskap och erfarenhet för hantering av risker med joniserande strålning betonas. I förslaget förtydligas och understryks kraven på utbildning och kompetens för personer som ansvarar för eller deltar i verksamhet med joniserande strålning.

Kapitel VI anger att särskilda dosgränser ska gälla för arbetstagare i strålningsituationer där ett företag eller en annan juridisk person har det juridiska ansvaret för bestrålningen av dem på arbetsplatsen eller till följd av arbetet. Ansvaret för arbetstagare som utsätts för strålning omfattar även lärlingar och studenter som under sina studier måste utföra arbete där strålkällor ingår samt egenföretagare eller frivilligarbetare. Direktivet ställer krav på att skydda externa arbetstagare på samma sätt som arbetstagare som är fast anställda av företaget.

Dessutom ska medlemsstaterna kräva att företag samråder med strålskydds-expert beträffande undersökning och provning av skyddsanordningar och mätinstrument. Det krävs också att olika åtgärder vidtas på alla arbetsplatser när det finns risk för exponering för joniserande strålning, t.ex. indelning av arbetsplatser i olika områden.

Vid dosövervakning och kontroll delas arbetstagare som utsätts för strålning in i särskilda kategorier och det finns ett krav på individuell dosövervakning.

Kapitel VI reglerar läkarkontroller av arbetstagare som utsätts för strålning. Läkarkontroller ska göra det möjligt att fastställa de övervakade arbetstagarnas hälsotillstånd beträffande deras lämplighet att utföra de uppgifter som har tilldelats dem.

Detta kapitel omfattar också räddningspersonal och kräver att dosövervakning och läkarkontroll av räddningspersonal säkerställs i händelse av bestrålning i en nödsituation samt ger arbetstagare som utsätts för höga radonnivåer på arbetsplatsen ett mer uttryckligt skydd.

Skydd av patienter och andra individer som utsätts för medicinsk bestrålning

Hela direktivet för medicinska bestrålningar, 97/43/Euratom, är inarbetat i kapitel VII med mycket små förändringar. Direktivförslaget ställer omfattande krav på hur berättigande ska bedömas, hur optimering ska genomföras och hur stråldoserna till patienter i diagnostik och behandling kan hållas så låga som rimligt möjligt i förhållande till det medicinska utbytet. Det medicinska området är brett och kräver kvalitet i metoder och kompetens för den medicinska personalen. Nya artiklar innehåller krav på förebyggande av oavsiktliga exponeringar och olyckor samt hantering, anmälan och uppföljning av sådana oavsiktliga exponeringar om de ändå inträffat.

Skydd av allmänhet

Kapitel VIII ställer krav på medlemsstaterna att säkerställa att enskilda personer ur befolkningen får bästa möjliga skydd från joniserande strålning under rådande förhållanden. Detta gäller för all planerad verksamhet inklusive utsläpp av radioaktiva ämnen till luft och vatten från verksamheten

och beredskap för, och åtgärder i, nödsituationer. Krav på hotbildsanalyser och beredskapsplaner för alla typer av olyckor och illasinnade handlingar ställs liksom att övningar och översyn av planerna ska göras regelbundet. Detaljerade krav på innehåll i beredskapssystem och beredskapsplaner ges. Medlemsstaterna ska samarbeta i frågor som kan beröra andra länder både i planering och vid ett nödläge. Detta gäller också för händelser där strålkällor har kommit på avvägar eller befaras stulits. Nytt för skydd av allmänheten är reglering av radonnivåer i bostäder och lokaler där allmänheten har tillträde, reglering av radioaktivitet i byggnadsmaterial, kontaminerade områden från olyckor samt befintliga strålningsituationer.

Skydd av miljön

Kapitel IX innehåller bestämmelserna om skydd av miljön. Medlemsstaterna ska skapa regelverk som, när behov finns, ställer krav på myndigheter och anläggningsinnehavare att ta hänsyn till behovet av skydd av miljön och möjliggör skyddsåtgärder för icke-mänskliga arter mot bakgrund av deras betydelse som en del av ekosystemet.

Enligt Euratomfördragets artikel 30 ska grundläggande säkerhetsnormer fastställas för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd. Fördraget saknar dock referenser till *skydd av miljö*, vilket skulle kunna innebära att det saknas rättslig grund för detta kapitel. (Se vidare under svensk ståndpunkt.)

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Gällande svensk lagstiftning i förhållande till direktivförslaget är:

- Strålskyddslagen (1988:220),
- Miljöbalken (1998:808),
- Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet
- Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor,
- Strålskyddsförordningen (1988:293),
- Förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet
- Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd,
- Förordningen (2007:193) om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor,
- samt ett antal föreskrifter från Strålsäkerhetsmyndigheten.

Ett av strålskyddslagens syften är skydda människor, djur och miljö mot skadlig verkan av joniserande strålning. På grund av detta innehåller strålskyddslagen de grundläggande bestämmelserna inom strålskyddsområdet: allmänna skyldigheter (6-12 §§), tillståndsprovningens fortfarandet

(15-27 §§), tillsyn (29-34 §§) och ansvarbestämmelser (35-42 §§). Strålskyddsförordningen preciserar strålskyddslagens bestämmelser och föreskriver särskilda undantag. Skydd av miljön mot faror av joniserande strålning regleras även i miljöbalken. 9 kap. 3§ i miljöbalken anger att användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom joniserande strålning utgör miljöfarlig verksamhet. Det säkerställs genom mer preciserad reglering i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter säkerställer strålskydd mot faror av joniserande strålning på den mest detaljerade och tekniska nivån.

Radon inomhus är reglerad enligt Boverkets byggregler 6 kap. "Hygien, hälsa och miljö". Där anges högsta tillåtna radonhalt i nybyggda hus. För befintliga äldre byggnader anger Socialstyrelsen riktvärden för vad som kan betraktas som olägenhet för människors hälsa. Därutöver har Arbetsmiljöverket gränsvärden för arbetsplatser, gruvor och underjordsanläggningar. Socialstyrelsen ger också allmänna råd om tillsyn enligt Miljöbalken – radon i inomhusluft SOFS 1999:22 (M) och dess ändringsföreskrifter SOFS 2004:6.

Förslaget till direktiv är en samling av nu gällande direktiv. På grund av detta uppfyller den nationella lagstiftningen redan nu de viktigaste krav som ställs i förslaget. De förändringar som föreslås är oftast tekniska och påverkar därför ett antal av Strålsäkerhetsmyndighetens samt några av Boverkets, Socialstyrelsens och Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Budgetära konsekvenser

Förslaget bedöms inte påverka EU:s budget. Nationella budgetära konsekvenser blir sannolikt begränsade, då direktivförslaget till stora delar består av fem redan befintliga direktiv som slagits samman. De förändringar som gjorts är ur nationell budgetär synvinkel marginella.

De nya områden som lagts till såsom naturligt förekommande strålning och naturligt förekommande radioaktiva ämnen samt miljökapitlet kan dock medföra ekonomiska konsekvenser men då snarare på kommunal nivå samt för näringslivet. Hur stora effekterna blir beror främst på vilka gränsvärden som kommer att sättas av direktivet för radon i bostäder och på arbetsplatser samt vilka gränsvärden för byggnadsmaterial som kommer att fastställas. De nivåer som föreslås av kommissionen, ligger för radon i bostäder i linje med de nuvarande svenska gränsvärdena. För radon på arbetsplatser ovan jord är inte heller föreslagna gränsvärden lägre än de svenska. Däremot för arbetsplatser under jord, som t.ex. gruvor, ligger dessa lägre än de av Arbetsmiljöverket fastställda i Sverige. När det gäller radioaktiva ämnen i byggnadsmaterial ligger förslagens nivåer i linje med Boverkets nivåer. Dock kan efterlevnadskontrollen behöva intensifieras och direkta mätningar på

byggnadsmaterial kan komma att behövas, vilket kan ge vissa kostnadsökningar. De närmare budgetära konsekvenserna blir tydligare efter det att remissen har avslutats.

Konsekvensanalys

Kommissionen har redovisat en konsekvensutredning (*Impact Assessment*) SEC (2011) 1098. Följande sex alternativ redovisas.

Alternativ 1: Bevara den befintliga lagstiftningen oförändrad.

Alternativ 2: Revidera direktivet om grundläggande säkerhetsnormer och direktivet om medicinsk bestrålning.

Alternativ 3: Revidera och konsolidera direktivet om grundläggande säkerhetsnormer och direktivet om medicinsk bestrålning, och införliva direktivet om externa arbetstagare, direktivet om information till allmänheten och direktivet om slutna radioaktiva källor.

Alternativ 4: Revidera direktivet om grundläggande säkerhetsnormer, och bredda tillämpningsområdet till att omfatta allmänhetens exponering för naturlig strålning.

Alternativ 5: Revidera direktivet om grundläggande säkerhetsnormer, och bredda tillämpningsområdet till att omfatta icke-mänskliga arter.

Alternativ 6: Revidera och konsolidera direktivet om grundläggande säkerhetsnormer och direktivet om medicinsk bestrålning, integrera direktivet om externa arbetstagare, direktivet om information till allmänheten och direktivet om slutna radioaktiva källor, och utvidga tillämpningsområdet till att omfatta exponering av allmänheten för naturlig strålning samt skydd av icke-mänskliga arter.

Enligt konsekvensutredningen har de olika alternativen jämförts utifrån deras ändamålsenlighet, effektivitet och hur samstämmiga de är med annan lagstiftning. Alternativ 1 uppfyller delvis åtgärdens allmänna målsättning. Alternativet ingår i ett utgångsscenario som används för att jämföra de andra alternativen. Alternativ 2 uppfyller helt den första målsättningen och förbättrar i viss utsträckning enhetligheten i Euratomgemenskapens strålskyddslagstiftning, och är även samstämmig med internationell standard, vilket gör att detta alternativ uppfyller tre av de specifika målsättningarna. Alternativ 3 uppfyller helt målsättningen om enhetlighet och tydlighet. Det följer även kommissionens riktlinjer om förenkling. Alternativ 4 och 5 uppfyller helt målsättningen om enhetlighet med internationella rekommendationer. Dessa alternativ breddar den nuvarande lagstiftningens tillämpningsområde, vilket kan innebära vissa administrativa och ekonomiska kostnader. Alternativ 6 kombinerar alternativen 4 och 5, och tillsammans innehåller de lösningar för alla problemområden inom strålskydd. Alternativ 6 konsoliderar även all lagstiftning på samma sätt som alternativ 3. Kommissionen anger att alla målsättningen uppfylls av en

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget i stort, att förslaget beaktat ICRP:s rekommendationer, den ökade harmonisering förslaget innebär med internationella grundläggande säkerhetsnormer för strålskydd samt stödjer omarbetning av de fem direktiven till ett enda direktiv. Regeringen stödjer vidare att man i tillämpliga delar harmoniserar reglering av naturlig strålning och hantering av naturligt radioaktiva ämnen med reglering av verksamheter med övriga strålkällor.

Regeringen välkomnar att reglering av radon på arbetsplatser och i hemmet inkluderas men förutser fortsatta diskussioner om radonnivåer och mätningar på arbetsplatser och i hemmet samt om den föreslagna regleringen av byggnadsmaterial.

Regeringen välkomnar vidare att aktivitetsnivåer för högaktiva strålkällor justerats till de nivåer som gäller i IAEA:s uppförandekod för slutna radioaktiva strålkällor.

Betoningen av en gradvis ansats (*graded approach*) d.v.s. ett riskrelaterat förhållningssätt som finns i förslaget välkomnas, och som en del av detta förhållningssätt har också koncepten med undantag (*exemption*) och friklassning (*clearance*) getts en större betydelse, både med de generella aktivitetsnivåerna som anges liksom också den möjlighet till nationella enskilda beslut som tydliggörs. Regeringen välkomnar även det förslag till harmonisering med de internationella säkerhetsnormerna (antagna genom samarbete inom IAEA) som de generella aktivitetskoncentrationsnivåerna utgör.

Vidare välkomnar regeringen den syn på betydelsen av utbildning inom området som betonas i förslaget.

Regeringen välkomnar att strålskyddet inom medicinsk verksamhet lyfts fram som ett viktigt område med ytterligare starka krav på berättigande och optimering samt förslagets förtydliganden av regler för avsiktlig icke medicinsk bestrålning av personer.

Regeringen stöder dessutom de förstärkta kraven på beredskapen för olyckor och det samarbete mellan medlemsstater som förväntas i händelse av en olycka.

När det gäller skydd av miljön är regeringen i sak positiv till en utvidgning av den europeiska strålskyddsregleringen till detta område, men anser att rättslaget behöver analyseras då den rättsliga grunden tycks saknas.

Den rättsliga grunden för direktivet är artikel 31 i Euratomfördraget som anger att; *”inom gemenskapen ska grundläggande normer fastställas för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning”*. Begreppet miljö och målet att skydda miljön finns inte i Euratomfördraget. Det bör dock observeras att artikel 192 i fördraget om EU:s funktionssätt (TFEU), har referens till skydd av miljön. Då dessa två artiklar i respektive fördrag har olika beslutsförfaranden, bör de potentiella institutionella konflikterna beaktas och kunna hanteras då Europaparlamentet normalt inte har något inflytande gällande sekundär-lagstiftning under Euratomfördraget utan endast har rätt att lämna yttranden till rådet. Regeringen anser därför att en noggrann analys av rättsläget och att ett eventuellt val av rättslig grund, och vilka konsekvenser de kan få för beslutsprocessen, för de institutionella relationerna och eventuell påverkan på fördragets framtid görs behöver göras innan regeringen slutligt tar ställning till frågan. Regeringen avser bl.a. att höra rådets rättstjänst i frågan.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Under förslaget första hantering i rådsarbetsgruppen för atomfrågor (WPAQ) ställde sig merparten av medlemsstaterna generellt positiva till det heltäckande direktivförslaget. Ett stort antal medlemsstater ställer sig dock tveksamma till inkluderingen av skyddet av miljön i förslaget och att rådet rättstjänst bör analysera den rättsliga grunden. Flera medlemsstater välkomnar den ökade harmoniseringen med internationella grundläggande strålsäkerhetsnormer för strålskydd. Några medlemsstater är bekymrade över att det kan bli kostsamt att uppfylla kraven om radon.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget är på remiss till 103 remissinstanser t.o.m. den 15 januari 2012.

3 Förslaget förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen för fram förslaget med fördraget om upprättandet av den Europeiska atomenergigemenskapens artiklar 31 och 32 som rättslig grund. Kommissionen har i samband med lagförslaget rådfrågat en expertgrupp som utsetts av Euratoms vetenskapliga och tekniska kommitté enligt artikel 31.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

De exklusiva lagstiftningsbefogenheter som Euratom tilldelas i enlighet med artikel 30 och 31 i Euratomfördraget kräver i princip ingen tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rådsarbetsgruppen för atomfrågor (WPAQ) fortsätter att hantera förslaget till direktiv.

4.2 Fackuttryck/termer

WPAQ – *Working Party on Atomic Questions*, Rådsarbetsgruppen för atomfrågor.

ICRP – *The International Commission on Radiological Protection*, Internationella strålskyddskommisionen är en oberoende internationell vetenskaplig kommitté som utarbetar strålskyddsrekommendationer. Kommittén upprättades på bl.a. svenskt initiativ 1928.

IAEA – *International Atomic Energy Agency*, Internationella atomenergiorganet, är en organisation inom FN-familjen som arbetar med bl.a. ickespridning av kärnvapen och har ett omfattande arbete med att ta fram rekommendationer och standarder för kärnsäkerhet och strålskydd m.m.